

יום א', י"ט ב תשס"ו (19 במרץ)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

חוק הקרקעות [סיום המאמר מיום ה']:

ההצעות של הוועדה החמירו עוד יותר עם היהודים. ההצעה האחת השאירה בתחום המדינה היהודית רק את שרשרת העמקים: עמק החולה, עמק הירדן, עמק יזרעאל ואזור השרון. ההצעה השנייה היתה נדיבה עוד פחות והמליצה שהמדינה היהודית תסתפק ברצועת החוף שבין זכרון-יעקב לפתח-תקוה ותל-אביב.

למעשה, לא הובטח השטח שממזרח לירדן לארץ-ישראל. לפי חוזה סייקס-פיקו [משנת 1916], עתיד היה השטח הזה להיות חלק ממדינה ערבית; לאחר כיבוש השטח, במלה"ע ה-I, הנהיגו בו הבריטים ממשל צבאי נפרד מארץ-ישראל, שמרכזו היה בדמשק. כאשר התוותה התנועה הציונית את מפת הארץ הרצויה לה, היא תבעה לכלול בשטח הארץ את השטח שממזרח לירדן רק עד סמוך למסילת-הברזל החיג'אזית. בוועידת-השלום לאחר מלה"ע, הוכרה למעשה עבר-הירדן כיישות נפרדת. סר הרברט סמואל, הנציב העליון הראשון בארץ, ביקש לכלול את השטח שממזרח לירדן בתחום ארץ-ישראל, אולם אושר לו רק להקים יחידה עבר-ירדנית נפרדת ולנהל אותה מירושלים.

הוועדה החמירה עם היהודים מתוך רצון לרצות את הערבים, אשר התנגדו בכלל לחלוקה. גם האווירה הכללית השתנתה אז בארץ. הנציב העליון סר ארתור ווקופ, שפעל בתקיפות רבה נגד הטרור הערבי, הוחלף בסר הרולד מק-מייקל, שגילה עוינות לרעיון הבית הלאומי היהודי. הצעותיה המחמירות של ועדת וודהד באו גם כמשקל-נגד לדין-וחשבון של ועדת פיל, אשר ביקרה קשות חלק מפעולותיה של ממשלת המנדט.

מסקנתה העיקרית של הוועדה ענתה לציפיות הממשלה הבריטית, ובעקבות **הדין-וחשבון של וודהד** נסוגה בריטניה מתכנית החלוקה. בוועידה שהתכנסה בלונדון, ניסו הבריטים לשכנע לשווא את הערבים והיהודים **להסכים למדינה דו-לאומית**, לפי תכנית אחרת שהציע שר המושבות מלקולם מקדונלד. כתוצאה מכשלונה הנוסף, ורצונה לפייס את הערבים, פרסמה הממשלה הבריטית ב-17 במאי 1939, "**ספר לבן**", ובו הטילה גזרות על העליה היהודית ועל אפשרויות ההתיישבות בארץ. הצעת המפה השנייה והמצומצמת של וודהד היתה ב**פברואר 1940** הבסיס ל**גזרה נוספת**, הידועה בשם "**חוק הקרקעות**" או "**תקנות העברת הקרקע**". "חוק הקרקעות" התנכל בזדון להתיישבות היהודית, אסר על העברת קרקעות ליהודים בשלושה רבעים [אף יותר], משטח הארץ, סתר במצח נחושה את כתב המנדט של חבר הלאומים ו**ביטל למעשה את הצהרת בלפור**. להלכה, יצר חוק הקרקעות מפה חדשה של ארץ-ישראל.

באירופה דרשו עשרות אלפי יהודים לאפשר להם לעלות ארצה, ובארץ התגבר מאבקו של היישוב היהודי נגד השלטון הבריטי. אלפי מעפילים הגיעו לחופי הארץ בצורה בלתי ליגלית, ומוסדות השלטון הבריטי נפגעו בפעולות המחתרת. אל אלה נוספו המחאה הנמרצת של התנועה הציונית והתעוררות דעת הקהל בעולם - במיוחד בארצות-הברית, שהבריטים נזקקו לעזרתה המדינית והכלכלית.

בסופו של דבר **נכנעו הבריטים לביקורת**. בניגוד לעבר, במטרה להשפיע על עמדתה של ארה"ב ולגייסה למחוייבות, הציעו הבריטים להקים ועדת-חקירה משותפת עם האמריקנים, לדיון בשאלת ארץ-ישראל ובמצב העקורים היהודים באירופה. הוועדה

"לדוד מזמור, לה' הארץ ומלואה, תבל ויושבי בה." [תהלים כ"ד 1]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **ראשון** בשבת

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של **כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם** בתוך שאר חולי ישראל, **ולשלומם של כל חיילי צה"ל**

יום א', י"ט ב תשס"ו (19 במרץ)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

האנגלית-אמריקנית הוקמה ולאחר חקירה באירופה, בארץ ובמזרח-התיכון פירסמה דין-וחשבון בסוף אפריל 1946. הוועדה

- המליצה על ביטול "הספר הלבן" ו"חוק הקרקעות" משנת 1939, המנוגדים לכתב המנדט;
- המליצה על הענקת 100,000 רישיונות עליה ליהודי אירופה;
- התנגדה לחלוקת הארץ;
- המליצה על הגשמת מדינה דו-לאומית בחסות בריטית, ו –
- דרשה לפרק את הנשק מהאירגונים המזוינים.

הבריטים התנכלו למסקנות הוועדה. במקום להתחיל לבצע את מה שניתן לביצוע מייד, כגון להתיר את העליה של ניצולי השואה לאלתר, תלו את הסכמתם בקבלת כל המסקנות כמקשה אחת, אפילו שידעו שכמה מהן אינן מציאותיות. הם התנו את התחלת הגשמתן בדרישה לפרק את נשקם של ארגוני המגן היהודיים, ותבעו לפתוח בשיחות, שהיו מביאות את יישום ההמלצות למבוי סתום ולכנס ועידה יהודית-ערבית, שלא היה כל סיכוי לכינוסה.

[<http://lib.cet.ac.il/Pages/item.asp?item=2554>]

"לדוד מזמור, לה' הארץ ומלואה, תבל ויושבי בה." [תהלים כ"ד 1]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום ראשון בשבת

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל